

امید به احیای طرح آبی ۲۰ ساله

رئیس مجلس در سفر به تاجیکستان پس از حدود ۲ دهه، مجدد موضوع انتقال آب از این کشور به ایران و خراسان را با روسای تاجیکستان مطرح کرد. ما در این گزارش از دیروز تا امروز طرح انتقال ۶۰۰ کیلومتری آب از دریاچه سریز به منطقه خراسان را بررسی کردیم

بیشتری برای شرق کشور و استان خراسان رضوی داشته باشیم که جزئیات آن

در جلسات خصوصی بررسی و پیگیری خواهد شد.

ماجرای واردات آب از تاجیکستان چیست؟

اما موضوع انتقال آب از تاجیکستان به ایران چیست که روز گذشته در سطح مذاکرات روسای پارلمان دو کشور به آن اشاره شده بود نوعی مورد تأکید ایران است؟ در پاسخ می‌توان گفت، از آذرماه ۱۳۸۲، در دومین نشست شورای حکام منطقه‌ای مدیریت آب شهری در تهران، ایران و تاجیکستان برای گسترش و تعمیق روابط دو جانبه و بهبود وضعیت منابع آب تفاهم نامه امضا کردند. (ایران - ۳۰ آذر ۸۲) باین تفاهم نامه و آغاز بر برخی همکاری‌ها که احتمالات ادامه یافته، ایده انتقال آب از تاجیکستان به عنوان یکی از کشور های پر آب آسیای میانه به ایران مطرح می‌شود. بررسی های خراسان در این زمینه می‌گوید، بنا بر گزارش ایسنا، به نقل از یک مقام وزارت انرژی تاجیکستان طرح صادرات آب از این کشور به ایران به واسطه دهه ۸۰ شمسی بر می‌گردد، زمانی که ایران نامه‌ای در این باره به امام علی رحمان رئیس جمهور تاجیکستان ارسال و برای سرمایه‌گذاری سه میلیارد دلاری در پروژه‌ای برای انتقال آب به استان خراسان (۶۰۰ کیلومتر) اعلام آمادگی کرد. گزارش‌ها حاکی از این است که

این پیشنهاد در مراحل اولیه لغو شد اما در سال ۱۳۸۷ ایران و تاجیکستان قرار دادی را برای صادرات آب از تاجیکستان به ایران امضا کردند و در واقع تا شروع سال ۱۳۹۱ (۱۳۹۰-۱۳۹۱) تاجیکستان باید در روزانه یک میلیارد متر مکعب آب آشامیدنی به ایران منتقل می کرد که این امر تا کنون محقق نشده است. جالب این که پس از این تفاهم نامه، نامجو وزیر وقت انرژی در سال ۹۱ اعلام کرد: در سفری که آقای رئیس جمهور احمدی نژاد به تاجیکستان داشتند، خوشبختانه در خصوص خط انتقال آب از تاجیکستان به ایران و مسائل که کشور ایران، تاجیکستان و افغانستان توافق صورت گرفت و آقای احمدی نژاد توافقند موافقت دو رئیس جمهور دیگر را اخذ کردند و تمامی یک توافق نامه کلی بین ۳ کشور به امضا رسید تا این مسئله در برنامه ۳ کشور قرار بگیرد.

آب در برابر نفت

جالب این جاست، در دهه ۸۰ که ایران همچون امروز دچار بحران های جدی آبی نبوده، در این تفاهم نامه به تاجیکستان پیشنهاد داده که در قبال انتقال آب دریاچه سرپز تاجیکستان به خراسان، نفت، گاز یا پول پرداخت کند و همین اساس ایران متعهد شد یک لوله آب در مسیر ۶۰۰ کیلومتری از بدشمان تاجیکستان به خراسان ایران نصب کند اما این طرح و تفاهم نامه هیچ گاه عملیاتی نشده است.

تاجیکستان پر آب در آسیای مرکزی

حال این که چرا ایران برای جبران کم آبی خود، این مایه حیاتی را در تاجیکستان جست و جوی کند، باید به منابع انبوهی این کشور اشاره کرد. تاجیکستان یکی از کشورهای صاحب مقام در منابع و ذخایر آب در منطقه و جهان است. این کشور هشت میلیون نفری ۱۴۳ هزار کیلومتر مربع مساحت، ۶۴ درصد منابع آبی آسیای مرکزی را در اختیار دارد و در جهان نیز از این نظر دارای جایگاه ششم است. دریاچه آب شیرین عمیق جهان موسوم به آب بند سربیزه و تاجیکستان ۵۶ کیلومتر مربع مساحت و با ژرفای حدود ۵۰۰ متر خود، تنهایی قادر به تأمین آب شرب و انرژی برق آسیای میانه و خاور میانه است.

٦٠٠ كيلومتر صعب العبور

این تفاهم نامه در همان سال ها به دلیل مسیر کوهستانی و صعب العبور در بخش هایی از افغانستان و ترکمنستان موضوع بحث کارشناسان نیز بوده است که با وجود مسیر سخت اما «محدردا محسن» یک مسئول وقت در خراسان رضوی در سال ۹۴ تأیید کرد که نصب یک خط لوله ۶۰۰ کیلومتری از خراسان ایران تا منطقه بدخشان در شرق تاجیکستان برای انتقال آب از بزرگ ترین دریاچه آب شیرین عمیق جهان موسوم به آب بند سبز» امکان پذیر است. به هر روی، اگرچه طرح واردات آب از تاجیکستان که ما مرز مشترک فیزیکی با آن نداریم، در نوع خود طرحی برای جبران کم آبی است اما باید بپذیریم که تبعات تغییر اقلیم و عصر کم آبی نه برای ایران بلکه برای تمام کشورهاست و آیا به این اندیشیده ایم که در صورت اجرای این طرح و هزینه کلان آن، چنان چه کشور واردکننده در مقاطعی خود دچار کم آبی شود، تا حد حاد چه زمان به صادرات آب متعهد می ماند؟

بکار نمی توان بهر آلوده های عالمانه تری همچون ظرفیت های داخلی علمی سازی و بهر موری بیشتر از منابع موجود، توسعه آبیاری مدرن و شیرین سازی آب اندیشید؟

آیا نمی توان
به راهکارهای
عالمانه تری
همچون ظرفیت
های داخلی علمی
سازی و بهره وری
بیشتر از منابع
موجود، توسعه
آبیاری مدرن و
شیرین سازی آب
اندیشید؟

[illegible]